

תרומה, זכור (205)

מקדש". והנה לשון הפסוק הוא: "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם", משמע שזוהי מטרת המקדש, שהשכינה תשרה בתוך עם ישראל. ולכאורה, מדוע כתב הרמב"ם שתי מטרות אחרות לבנין המקדש, להקריב קרבנות ולחוג שלשה רגלים? אלא שהן הן הדברים. בשני חלקים אלו תלויה השראת השכינה בישראל, וכמו שנתבאר לעיל בפסוק "וַיַּחַן שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַהָר", שהשכינה היא הנשמה לכללות עם ישראל שהם כמו גוף, וצריך את שני הדברים: לאחד את הגוף להיות אחד, כי אם היד כאן והרגל שם אין כאן גוף, ואח"כ לקרב את הנשמה לתוך הגוף. זהו עניינם של שני הדברים שהזכיר הרמב"ם: לחוג את הרגלים, שאז עלו שבטי י-ה והתאחדו יחד להיות גוף אחד קדוש, וכמו שדרשו בענין רגל (חגיגה כו.) "וַיֵּאָסֶף כָּל אִישׁ אֶל עֵיר כְּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים", הכתוב עשאן כולם חברים, ובילקוט תהלים (קכב): "כַּעֲשֵׂר שְׁחוּבְרָה לֵה יַחְדָּיו", שעושה את כולם חברים, וז"ל הרמב"ם בספר המצוות (עשה כ): ואליו יהיה ההליכה והעליה לרגל והקבוע בכל שנה. ואח"כ על ידי הקרבנות, מלשון קירבה, זכרונו עולה לרצון והקב"ה מתקרב אלינו, וזהו "וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם".

רב פינקוס ז"ל בספרו "תפארת שמשון"

כי נער ישראל ואוהבהו וְעָשִׂיתָ שְׁנַיִם פְּרָכִים (כה. יח)
 כרביא כי נער ישראל ואוהבהו (בעל הטורים). הסבא מקלם זצ"ל כתב: שטעם הדבר שהכרובים שהיו במקדש במקום הכפורת, מקום השראת השכינה, היו עשויים בצורת כרובים צעירים, משום שהגישה של האדם לעבודת ה' צריכה להיות ברעננות, כמו שהיה הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל מפרש את הפסוק: "כי נער ישראל ואוהבהו", שהקב"ה מחבב במיוחד את עמו ישראל בעת שהם מרגישים כנער, והיינו שנמצאים במצב של התלמדות ורצון להתחנך כנער, אמנם כאשר האדם משוכנע שאינו זקוק עוד לקבל, קלושה תקוותו כי אינו מרגיש שעליו להשתנות. בזה אפשר להסביר מדוע מכונה חכם בלשון 'תלמיד חכם', כי חכם אמיתי הוא רק זה שמרגיש תמיד שהוא עדיין תלמיד ועדיין עליו להתחנך, גם בתלמודו ובעיקר בבנין אישיותו ועבודת המידות. זה מה שכותב הגר"א באיגרתו: עד יום מותו חייב אדם להתיסר ברסן פיו ותאוותיו. וכן ביאר את הכתוב (משלי כב. ו) "חַנוּךְ הַנַּעַר עַפ"י דְּרוּכּוֹ גַם כִּי יִזְקֵן לֹא יִסּוּר מִמֶּנּוּ", שאין הכוונה שבזקנותו לא יסור מן היסודות שקיבל בנערותו, אלא הביאור שגם כי יזקין לא יסור מעבודת החינוך והיינו שחייב להשריש בקרבו את

התרומה היא 'תרומתי', ואתם רק מסייעים
 יִדְבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי (כה. ב)
 תחילה היא מוגדרת כ"תְרוּמָה" מבלי לייחסה למישהו. אך תיכף ומיד אומר הכתוב: "תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי". הכוונה היא, שכאשר אתם מרימים תרומה, אל תעלו על דעתכם שאתם הנותנים, אלא תדעו שהיא "תְרוּמָתִי", ואתם רק הלוקחים ומסייעים בדבר. ואף דוד המלך אמר (דברי הימים א' כט. ח) "פִּי מִמָּךְ הִפֵּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנוּ לָךְ", כלומר: לא זו בלבד שהחפץ הננדב הוא שלך, אלא אף היד שבה אנו לוקחים ונותנים, אף היא שלך. כללו של דבר: אין האדם שולט במעשיו לומר, אני הוא העושה, ורק הקב"ה יכול לומר "ראו כי אני אני הוא" (דברים לב. לט), רק אני נמצא ברשותי ויכול לומר "אני", ואין אחר שיכול לומר "אני".

ספר "ושלל לא יחסר" בשם ספר "דרך אבות" (אחי הגר"א)

התורה מכורה לנו או נתונה?

וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה (כה. ב)

ומובא במדרש (ש"ר לג. ו): "וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה", זה שאמר הכתוב: "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו", במכירה נתתי לכם את התורה. פשוטו של המדרש הוא: מאחר ונתתם תרומה, מתברר שזה ה'תשלום' של קבלת התורה ונמצא שהיא מכורה בידכם ולא נתונה. אך צריך להבין, מאי נקפא מינה? אלא שבגמרא (שבת פח) מובא שהקב"ה כפה על בני ישראל הר כגיגית כשקיבלו את התורה, והכריח אותם לקבלה. ואמר שם רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא רבה לאורייתא, פירוש: מכאן שיש לנו תירוץ באם יתבעונו על ביטול תורה, שהרי הוכחנו באונס לקבל אותה. אך בדיוק את זה בא המדרש לשלול: משום שהתורה ניתנה לכם במכירה (כי לקח טוב), והרי כבר נפסק (ב"ב מז. ז): תליוהו וזבין, זביניה זבינא, (אם כפו אדם למכור ממכר, המכירה מועילה), וכל שכן אם כפו לאדם לקנות דבר, שהקנין חל, משא"כ 'תליוהו ויהיב' לאו שמיה מתנה (אם כפו אדם לתת מתנה, אינה חלה), ולכן אע"פ שקבלתם את התורה מאונס, אינכם יכולים להפטר ממנה, תורתו אל תעזבו, כיון שהיא מכורה בידכם, והמקח שריר וקיים.

רבי יהונתן אייבשיץ בספרו "דברי יהונתן"

השראת השכינה, מכח ג' הרגלים והקרבנות

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם (כה. ח)

כתב הרמב"ם (ריש הלכות בית הבחירה): מצות עשה לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבין בו הקרבנות, וחוגגין אליו שלש פעמים בשנה, שנאמר "וְעָשׂוּ לִי

יסודות החינוך שאף בזקנותו לא יפסיק מלחנך את עצמו, דלולי ימשיך בחינוך, אין לו תקוה להגיע לשלימות ולעבודת המדות.

ספר "לתתך עליון"

פרשת זכור

כח עמלק להשכיח מאיתנו את ה'

"תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח"

כתב בספר "תשואות חן": כתוב בתוספות בשם השר מקוצי: פעם אחת בא אליו אליהו הנביא בחלום, וגילה לו, שעיקר הדבר שתופס בו היצר הרע את האדם הוא השכחה. כי אילולי השכחה היה כל אדם מתלהב לבבו לעבודת ה' יתברך, ע"י זכירתו מאשר עבר עליו מיום הולדו, ואשר נעשו עמו פלאי פלאות, אשר כח מי יוכל לספר, דאילו פיננו מלא שירה כים ולשונינו רינה כהמון גליו.... אין אנו מספיקים להודות ולהלל על כל הניסים והנפלאות שעושה עמנו בכל עת ובכל שעה, אך השכחה גורמת לשכוח הכל, ועל כן אין אדם נזהר להקפיד להכיר טובה לבוראו ולא לעבור על רצונו יתברך. כתבו המפרשים שזהו הרמז בכתוב: "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח", תמחה את זכר עמלק, כח הסטרא אחרא, אשר מכניסה שכחה בלב האדם, ולא תשכח את הטובות שעשה לך ה'.

ספר "אוצרות התורה, פורים"

מעלים עין מה' הגרוע ביותר !

"ולא ירא אלוקים"

כתב הרב מבריסק זצ"ל: צריך להבין מהו חטאו של עמלק יותר מכל העמים שנלחמו עם ישראל, שעליו נאמר "מלחמה לה' מדור דור"? ובאמת כאן בפסוק מבואר טעם הדבר: "ולא ירא אלוקים", עמלק לא היה ירא מה'. אמנם זה עצמו צריך ביאור, במה לא היה ירא אלוקים? אלא ביאר, כתוב בגמרא (ב"ק עט:): מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזלן, זה השוה כבוד עבד לכבוד קונו, וזה לא השוה עבד לקונו, אלא כיבוד העבד יותר מקונו, שהוא ירא מבני אדם, ואילו בשעל מעלה לא נזהר, עכ"ל. לכאורה הדבר תמוה, דאדרבה, אדם שלא ירא כבר גם מפני אדם, היה צריך להיות עונשו יותר גדול? אך כאשר נתבונן נבין עומקו של הדבר, גזלן לא עושה חשבונות, איננו מחשב בדבר, מה שנראה לו עושה. גנב עושה חשבונות, הוא ירא מבני אדם, ומחשב בדבר, איך לעשות שלא יראוהו בעשותו העבירה. אדם שמחשב ועושה חשבונות, מדוע את הקב"ה לא מכניס במחשבתו ובחשבונותיו, הרי הוא מעלים עין מיראת אלוקים. אמנם אדם שלא מחשב כלום, אין במעשיו כפירה ביראת אלוקים. כלך לאומות העולם לא עשו כלל חשבונות. מה שנראה להם לטוב עשו. אבל עמלק כתוב "ואתה עיף ויגע" עמלק לא התנפל על עם ישראל בלי חשבון, הוא עשה חשבון, חיפש ומצא זמן שישראל היו עייפים ויגעים, כאשר הם בחלושה, וחשב שזה הזמן

להתגבר ולהשמיד אותם, ולא הכניס את הקב"ה כלל בחשבוננו, שה' הוא הנותן להם כח לעשות חיל, "לא יירא אלוקים". זה המידה הגרועה ביותר. מידה כנגד מידה, מלחמה לה' מדור דור.

ספר "אוצרות התורה, פורים"

הלכה: פרשת זכור

בשבת שקודם פורים תקנו חז"ל לקרות פרשת "זכור את אשר עשה לך עמלק", ותיקנו כך כדי לסמוך מחית עמלק למפלת המן, שהיה מזרע עמלק. קריאת פרשת זכור, דעת הרבה מן הפוסקים שחיובה הוא מדאורייתא. א"כ יש לדקדק בכמה ענינים בזה: שיהיה הספר תורה מוגה היטב, העולה לתורה צריך לכוון להוציא את השומעים בברכות על התורה, והשומעים צריכים לכוון לצאת. יש לדקדק מאוד בקריאתה, צריך להיזהר ולשמוע מהקורא את המגילה. י"א שגם ברכות ההפטרה צריך המברך לכוון להוציא את הקהל. י"א שגם נשים מחויבות במצוה זו, ולכל הפחות יקראו בעצמן פרשת זכור מתוך החומש.

ספר "אגרת הפורים"

פתגם: הזמן הוא חיים, וכולו מורכב ברגעים.

ספר "שמחה"

חקירה: רוב ומיעוט בברכות

המיעוט פטור מברכה מדין ביטול ברוב, או מדין עיקר וטפל, שמסתמא האדם מחשיב את הרוב לעיקר. (וזאת הברכה בירוור הלכה כ-א-ב בתחילתו ד"ה חקירה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: חכם בעינו: אדם חולה עינים ניסה לרפא בעצמו את חולי עיניו. העיר לו פיקח אחד, שלא יעשה כן, פן יזיק לעצמו ויחמיר את מחלתו פי כמה. והמליץ עליו את הכתוב: אל תהיה חכם בעינך.

ספר "חזק וחלק"

חלק ד' (דף קסד)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, מאיר בן גבי זווירה, ששא בנימין בין קארין מרים ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'זות בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, יוסף בן מייכה, רבקה בת ליוה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יוסף בן מייכה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון

www.kollel-aixlesbains.fr